

GOIZUETAKO AZENTUAZ ZERBAIT GEHIAGO: OHARMENA

José Ignacio Hualde - Oihana Lujanbio

(University of Illinois at Urbana-Champaign - Soziolinguistika Klusterra)

Abstract

*As we have shown in previous work, in the Basque dialect of Goizueta both the position of the stress and the tonal contour that the stressed syllable bears are lexically contrastive. In this paper we report on a perception test designed to examine the robustness of these contrasts. 40 native speakers of Goizueta Basque, including a balanced representation of both genders and two age groups, were asked to identify a number of recorded stimuli by selecting a picture. The stimuli included singular/plural pairs contrasting in tone as well as lexical minimal pairs (e.g. *arrántza* 'braying'/*arrántza* 'fishing'). The percentage of correct identifications was very high for both age groups; in fact, slightly higher for the younger group. We conclude that pitch-accent contrasts are stable in Goizueta and serve to convey lexical and grammatical meaning. The Basque dialect of Goizueta has thus preserved prosodic contrasts that in all likelihood were once common in a much larger geographical area.*

1. Sarrera

Gai honen inguruan argitaratu ditugun beste lanetan, saiatu gara erakusten Goizuetako azentueraren ikerketak daukan garrantzia, euskalaritzarako zein sistema prosodikoen tipologiarako. Doinu azentua euskarak daukan gauzarik berezietarikoak da eta, dudarik gabe, oso ezaugarri zaharra da. Honi gaineratzen badiogu orain arte kontserbatu den leku gehienetan, doinu azentua galtzen ari dela, argi dago euskalaritzaren lehentasunen artean ipini behar dugula bere ikerketa.

Doinu azentua oraindik ere bi eskualdetan mantentzen da: Bizkaiko kostaldean eta Nafarroako mendebaldean. Bi sistemek funtsezko desberdintasunak dituzte, nahiz eta lotura diakroniko garbia erakutsi. Goizuetan bai azentuaren kokagunea eta baita silaba azentudunak daraman tonua ere ezaugarri bereizgarriak dira. Azentua lehendabiziko (*átea* 'ahatea') edo bigarren silaban (*atéa* 'atea') joan daiteke eta silaba azentudunak goranzko zein beheranzko tonua eraman dezake. Hitz gehienetan singularrak goranzko azentua darama (*gizónari*) eta pluralak beheranzkoa (*gizónari*), baina badira singularrean eta pluralean mota bereko azentua daramaten hitzak ere. Era honetan, tonuak bereizkuntza lexikalak ere sortzen ditu, hala nola, *arrántza* 'astoaren arrantza' eta *arrántza* 'arrantzaleen arrantza' edota *frutéroa* 'fruta-saltzaillea' eta *frutéroa* 'fruta-ontzia'. Goizuetako azentuaren ezaugarri fonetikoak Hualde, Lujanbio & Torreira (2008) (HLT) artikuluan aztertu genituen. Honetan Zubiri

(2000) izan genuen aurrekari. Beste lan batean (Hualde & Lujanbio 2008) azentu moten banaketa lexikala aztertu genuen. Erakutsi genuen bezala, banaketa hau, gaur egun Bizkaiko kostaldean dugun hitz azentudun eta azentugabeen arteko bereizkuntzarekin lotzen da modu argi batean. Oro har, Bizkaiko kostaldeko hitz azentudunek beheranzko azentua daramate Goizuetan. Bi azentu sistemak oso desberdinak dira (nahiz eta biak tonu lexikala erabili), baina banaketa lexikalak oso antzekoak. Goizuetako azentuera egoera zahar baten aztarna da beraz, garai batean Bizkaiko kostaldetik Nafarroaraino hedatzen zen doinu-azentuzko zubiaren lekukoa.

Azentuaren izaera fonetikoa aztertzeko lau hiztunen datuak aztertu genituen HLT lanean. Azentu mota bakoitzak hiztegian daukan banaketa zein den ikusteko, gutariko baten (O.L.) intuizioan oinarritu ginen. Orain arte erakutsi ez dugun gauza bat azentuera honen “osasuna” da. Galdera da ea doinu azentua hiztun bakan batzuek mantentzen duten, baina galtzen ari den, hau da, “arkaismo” bat den, ala oraindik ere osasuntsu dirauen Goizuetan. Honek badu bere garrantzia konturatzen bagara Oiartzunen ere duela guti honelako sistema bat erabiltzen zela, Jacobsenen (1972) oharrek argi utzi dutenez. Hamarkada guti batzuen buruan, Fraile & Frailek (1996) bakarrik aztarnak aurkitu zituzten eta, antza denez, gaur egun guztiz desagertu da doinu azentua herri horretan. Zein da, beraz, egoera Goizuetan? Galdera honi erantzuna emateko oharmen froga bat egin genuen 40 goizuetarrekin. Kontuan hartzen badugu Goizuetak 800 biztanle dituela, Goizuetako bizilagunen % 5ak parte hartu zuen gure esperimentuan. Oraingo ekarpen honetan, egin dugun azentuaren oharmen froga eta emaitzak aurkeztuko ditugu.

2. Metodologia eta hipotesiak

2.1. Estimuluak

Oharmen froga honetarako bi estimulu mota prestatu genituen, alde batetik soinu-zoko-estimuluak eta beste aldetik irudiak. Parte hartzaileen lana entzundako estimuluak identifikatzea zen, emandako irudien bidez.

Soinuzko estimuluak garatzeko, hasteko zerrenda bat osatu genuen azentuaz bereizten diren 8 bikote minimorekin:

(1) Bikote minimoak		
1. <i>arrántza</i> ‘astoarena’	vs.	<i>arrántza</i> ‘arrantzaleena’
2. <i>frutéroa</i> ‘fruta saltzailea’	vs.	<i>frutéroa</i> ‘fruta ontzia’
3. <i>ardikin</i> ‘ardiarekin’	vs.	<i>ardikin</i> ‘ardiekin’
4. <i>basón</i> ‘oihanean’	vs.	<i>bàson</i> ‘edalontzian’
5. <i>úmeri</i> ‘umeari’	vs.	<i>úmeri</i> ‘umeei’
6. <i>katúk</i> ‘katuak, ERG’	vs.	<i>katúk</i> ‘katuek’
7. <i>zakúrrian itxéa</i> ‘zakurraren etxea’	vs.	<i>zakúrrian itxéa</i> ‘zakurren etxea’
8. <i>láunana</i> ‘lagunarena’	vs.	<i>láunana</i> ‘lagunena’

Ikusten denez, bikote hauetan hitz batek goranzko azentua darama eta besteak beheranzkoa. Gainera, *basón/bàson* parean bakarrik, azentuaren kokagunea ere aldatzen da. Lehen eta bigarren bikoteak esanahi desberdineko hitzak dira. Beste sei bikoteetan hitz beraren singularra eta plurala ditugu.

Zerrenda honi gaineratu genizkion gure ustez desberdintzen ez diren beste bi bikote:

- (2) Homonimoak (?)
 9. *fòkari* ‘fokari’ eta ‘fokei’ (?)
 10. *mònori* ‘monoari’ eta ‘monoei’

Zehazkiago, gutariko baten ustean, hiztun bezala daukan intuizioaz baliatuz, *mono* hitzak beheranzko azentua dauka beti, bai singularrean eta baita pluralean ere. Aldiz, *foka* hitzaren kasuan, ez geunden hain ziur. Uste genuen posible zela hiztun batzuek singularra eta plurala bereiztea hitz honekin, beste hiztun batzuek (gaztea-goek) bereizten ez badituzte ere.

(1) eta (2)n erakutsitako hitzak galdera baten testuinguruan grabatu genituen, grabagailu digital batekin. Grabaketan bi hiztunek hartu zuten parte, elkarriketa moduan: Hiztun batek egiten zuen galdera eta beste hiztunak erantzuna ematen zuen. Grabatutako galderak eta erantzunak hauexek dira:¹

- (3) Grabatutako elkarriketak: galderak eta erantzunak
1A. Zer da hori?	arràntza (arrainena)
1B. Zer da hori?	arrántza (astoarena)
2A. Zer da hori?	frutèroa (fruta ontzia)
2B. Zer da hori?	frutéroa (fruta saltzailea)
3A. Non do?	ardíkin (sg)
3B. Non do?	ardìkin (pl)
4A. Non do?	bàson (edalontzian)
4B. Non do?	basón (oihanean)
5A. Zeñeri man dio?	úmeri (sg)
5B. Zeñeri man dio?	ùmeri (pl)
6A. Zeñek jan do?	katúk (sg)
6B. Zeñek jan do?	katùk (pl)
7A. Zeñen itxea da?	zakúrrian itxéa (sg)
7B. Zeñen itxea da?	zakùrrian itxéa (pl)
8A. Zeñena da kotxea?	láunana (sg)
8B. Zeñena da kotxea?	làunana (pl)
9A. Zeñeri man dio?	fòkari (sg)
9B. Zeñeri man dio?	fòkari (pl)
10A. Zeñeri man dio?	mònori (sg)
10B. Zeñeri man dio?	mònori (pl)

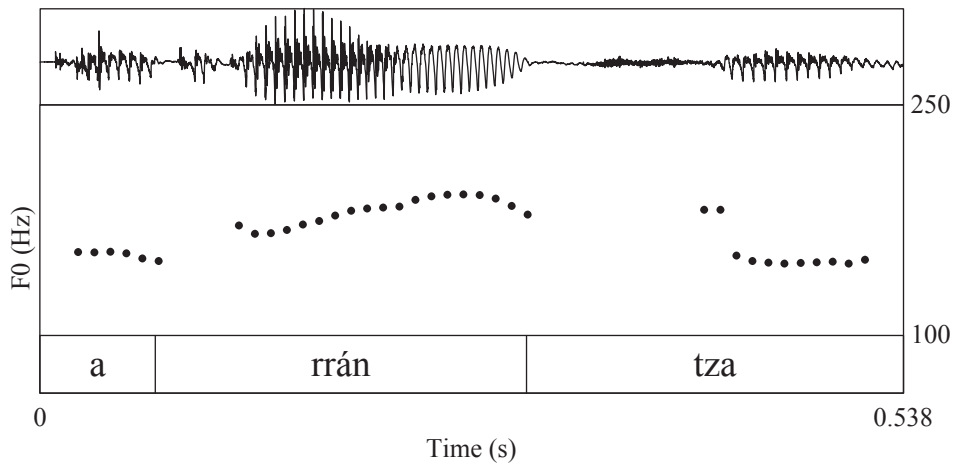
Bai galderak eta baita erantzunak ere Goizuetako hizkeran ahoskatu ziren. 9 eta 10 adibideetan ez dago azentuzko desberdintasunik A eta B erantzunen artean, grabaketa egin zuen hiztunak (O.L.) ez baitu bereizkuntzarik egiten hitz hauekin. Bi aukerak beheranzko azentuarekin grabatu ziren.

¹ Kontuan har *arrantza* eta *fruteroa* pareen kasuan bi esanahiak ez daudela hurrenkeraren berean (edo zutabe berean) (1)ean eta (3)an ((4)an ere ez).

Hogei “mini-elkarrizketa” hauekin bi entzutezko estimulu-zerrenda prestatu genituen A eta B taldeko galdera-erantzunak nahasiz era arbitrarioan:

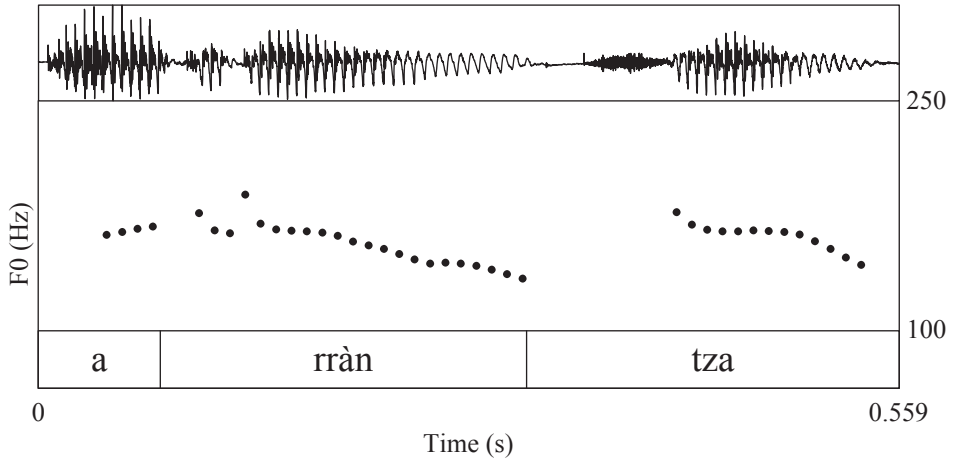
- (4) Entzutezko estimulu zerrendak
Lehen bertsioa	Bigarren bertsioa
1A	1B
2B	2A
3B	3A
4A	4B
5A	5B
6B	6A
7B	7A
8B	8A
9A	9B
10A	10B

Irudietan, grabatutako estimulu batzuen intonazioa (oinarrizko maiztasuna) ikus daiteke.

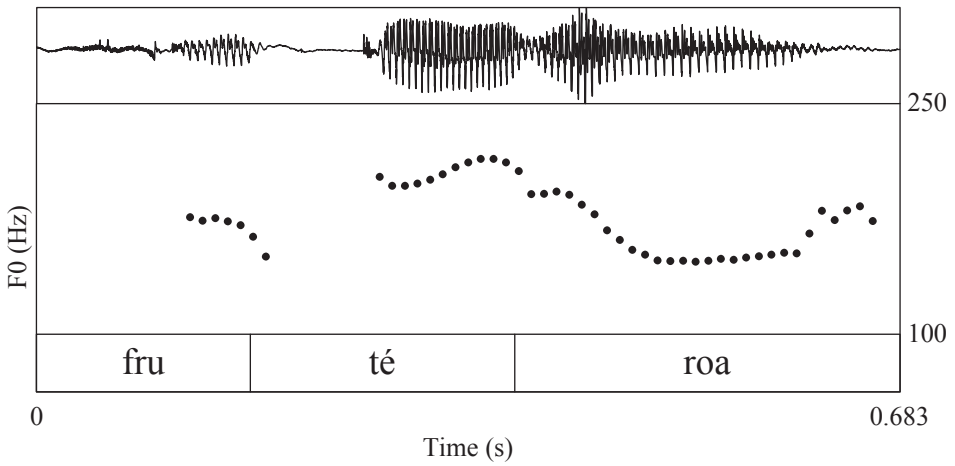
1. irudia

arrantza ‘(astoaren) arrantza’

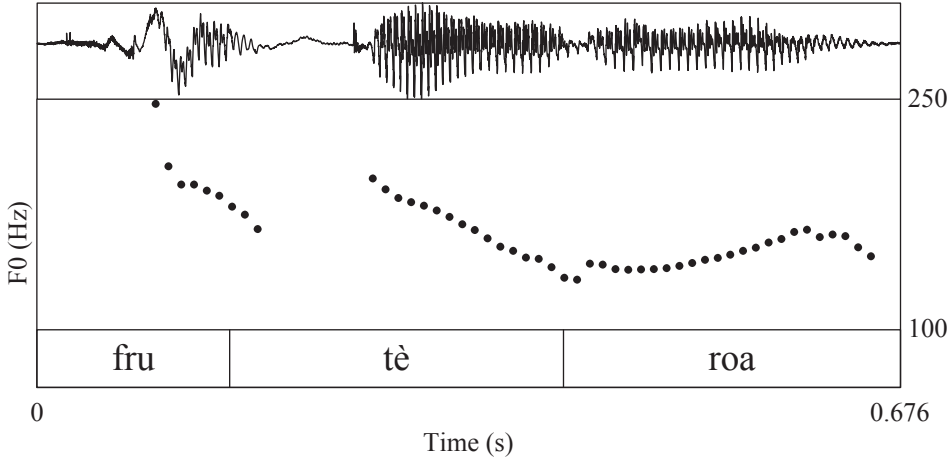
2. irudia

arràntza 'arrantzaleen arrantza'

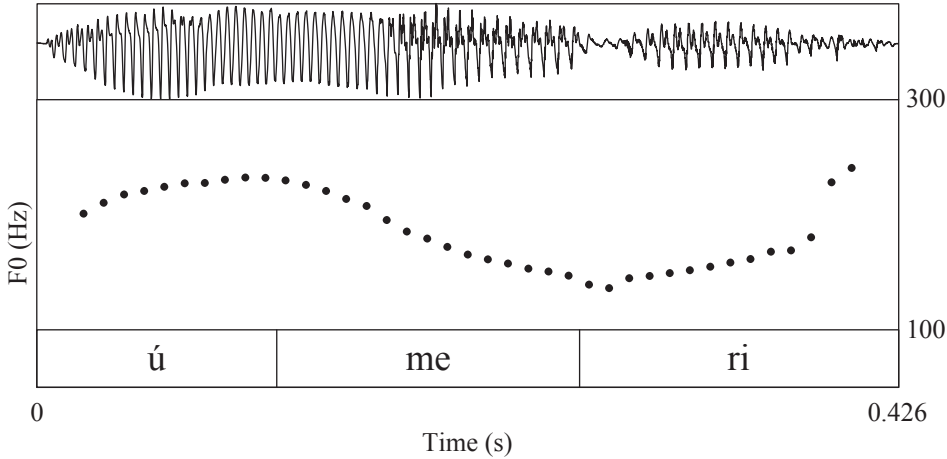
3. irudia

frutéroa 'fruta-saltzailea'

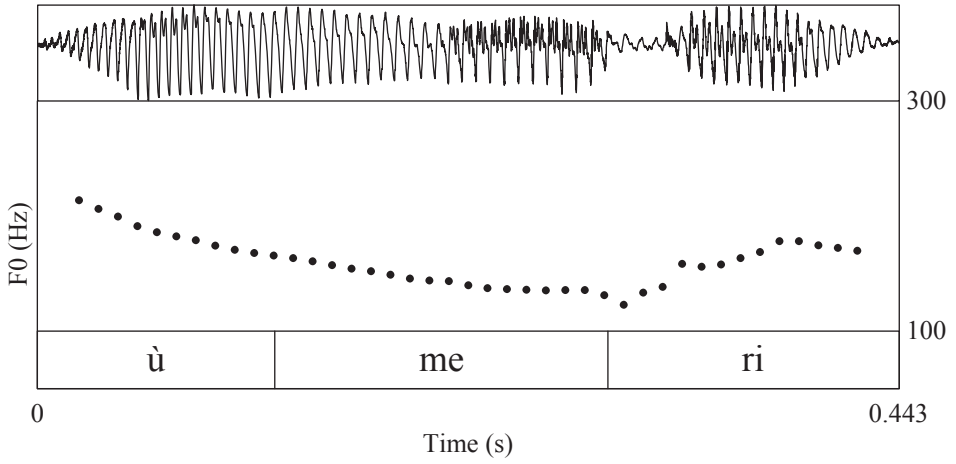
4. irudia

frutèroa 'fruta-ontzia'

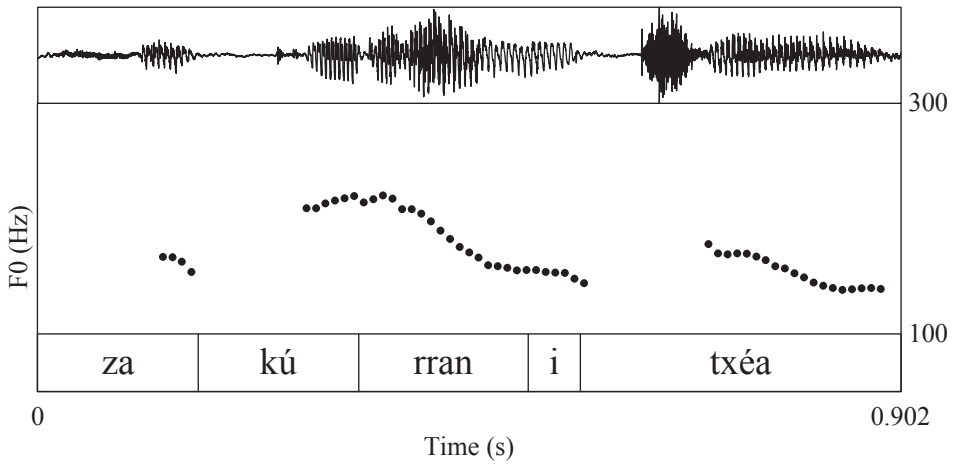
5. irudia

úmeri 'umeari'

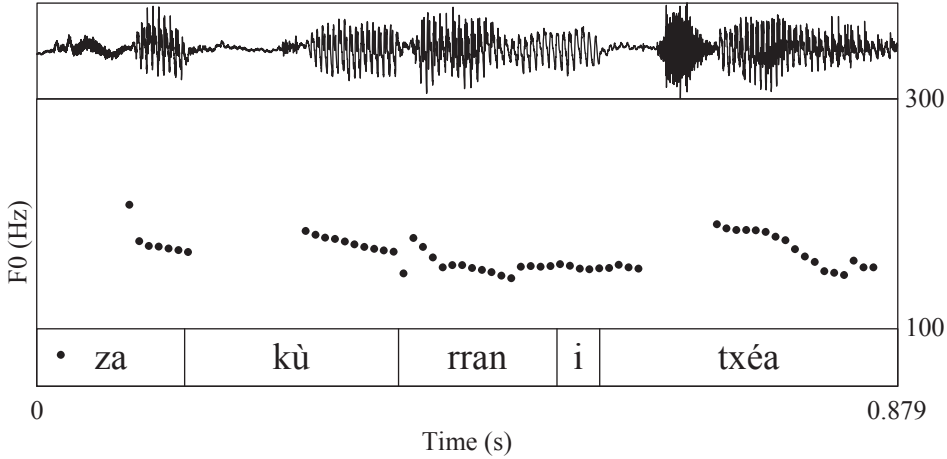
6. irudia

ùmeri 'umeei'

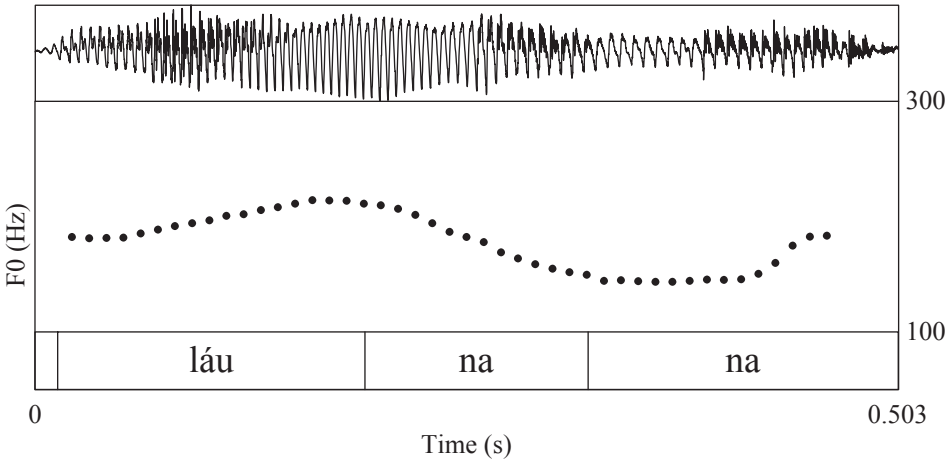
7. irudia

zakúrran itxéa 'zakurraren etxea'

8. irudia

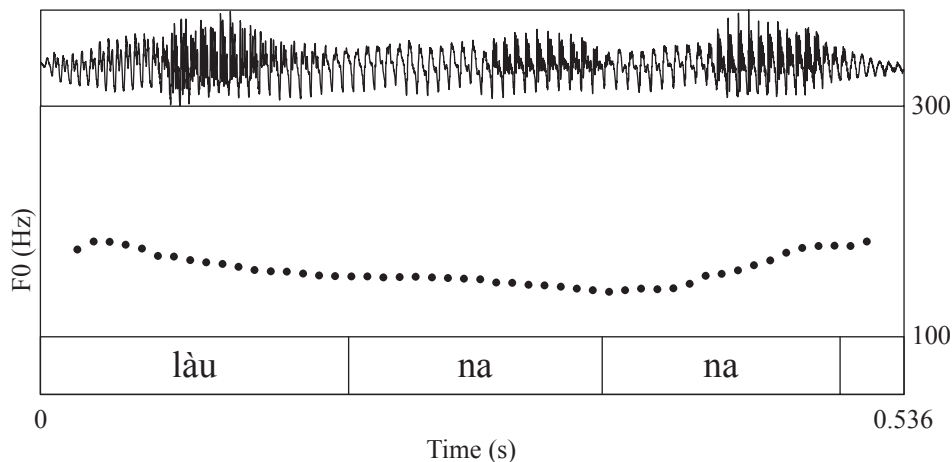
zakurrana itxea 'zakurren etxea'

9. irudia

lahunana 'lagunarena'

10. irudia

làunana ‘lagunena’

Entzutezko estimuluez gain, ikustezko estimuluak (marrazkiak) prestatu genituen. Hauek artikulu honen bukaeran ipini ditugu, eranskin bezala.

2.2. Parte-hartzaileak

Parte-hartzaile guztiak goizuetarrak ziren eta Goizuetan bertan egin zuten ohar-men froga. Gure helburua 40 lagun lortzea zen, 20 frogaren bertsio bakoitzerako. Arrazoi praktikoengatik, 18-65 adin tartea aukeratu genuen, parte-hartzaileak bi taldetan banatuz: “gazteak” (18-40) eta “helduak” (41-65). Adinen eta sexuen arteko oreka zaindu dugu. Parte hartu zuten hiztunak, datu demografikoen aldetik, hurrengo taulan erakusten den moduan banaturik zeuden:

	1. Bertsioa	2. Bertsioa
gizonezko gazteak	5	5
emakumezko gazteak	5	5
gizonezko helduak	5	5
emakumezko helduak	5	5
DENAK	20	20

1. taula

Parte-hartzaileen banaketa demografikoa

2.3. Hipotesiak

Gure hipotesia zen parte-hartzaileek, beti edo gehienetan behintzat, marrazki zuzena aukeratuko zutela lehen 8 estimuluetarako.

Adibide batean, *basón* ‘oihanean’ vs. *bàson* ‘edalontzian’, azentu motaz gain, azentuaren kokagunea ere aldatzen da. Kasu honetan, beraz, badira arrazoiak pentsatzeko esanahi desberdintasuna bereziki garbia izango dela eta oso parte-hartzaile gutik aukeratuko dutela irudi okerra. Jakin badakigu singularraren eta pluralaren arteko bereizkuntza duela guti galdu duten hizkera askotan beste mota honetako bereizkuntza lexikalak mantentzen direla (ikus, adibidez, Irurtzun 2003, Errenteriko hizkerari buruz).

Printzipioz ez dago arrazoirik auresateko *arrántzalarrántza* eta *frutéroa/frutèroa* bereizkuntza lexikalak pluralaren eta singularraren artekoa baino sendoagoa izango denik edo alderantziz.

Fokari hitzaren kasuan, pentsatu genuen beharbada “helduek” plural bezala ulertuko zutela beti, beraientzat singularrak goranzko azentua baldin badarama.

Monori hitza dela-eta, hipotesiaren arabera singularra eta plurala bereizten ez direnez, erantzunetan patroi edo joera garbirik ez ikustea espero genuen.

2.4. Esperimentuaren prozedura

Parte-hartzaile guztiekin prozedura berbera jarraitu genuen. Hasteko, parte-hartzeko baimen-orria irakurtzeko eta sinatzeko eskatu genien.² Orri hori sinatu eta gero, marrazkidun orriak eman genizkion eta adierazi genion hamar elkarrizketa entzungo zituela eta kasu bakoitzean erantzuna identifikatu behar zuela eta paperean A edo B marrazkia aukeratu. Esan bezala, 20 lagunek lehen bertsioa entzun zuten eta 20 lagunek bigarrena.

3. Emaidzak

Hurrengo taulan lehen 8 estimuluei dagozkien emaitza orokorrak ematen ditugu. Parte-hartzaileak bi erantzunak markatu bazituen, erantzun oker bezala kontatu dugu. Irizpide estu hau erabili dugu bi aukerak markatzeak nolabait adierazten duelako parte-hartzaileak zalantzak izan zituela entzundako estimuluaren esanahiari buruz:

Lehen Bertsioa	Erantzun zuzenak	Bigarren bertsioa	Erantzun zuzenak
arrántza (arrain)	20/20 (% 100)	arrántza (asto)	18/20 (% 90)
frutéroa (saltzaile)	14/20 (% 70)	frutèroa (ontzia)	19/20 (% 95)
ardikin (pl)	18/20 (% 90)	ardíkin (sg)	15/20 (% 75)
bàson (edalontzi)	20/20 (% 100)	basón (oihan)	20/20 (% 100)
úmeri (sg)	19/20 (% 95)	ùmeri (pl)	19/20 (% 95)
katúk (pl)	18/20 (% 90)	katúk (sg)	20/20 (% 100)
zakúrnan itxea (pl)	19/20 (% 95)	zakúrnan itxea (sg)	20/20 (% 100)
láunana (pl)	18/20 (% 90)	láunana (sg)	20/20 (% 100)

2. taula

Emaidza orokorrak

² Baimen-orria euskaraz zegoen idatzita.

Goiko taulan ikusten denez, erantzun zuzenen ehunekoak oso altuak dira orokorrean. Horrek gure hipotesia baieztatu egiten du. Hipotetizatu bezala *bàson* eta *basón* estimuluekin ez dago errakuntzarik. Beste estimulu gehienekin ere, erantzun zuzenen portzentajea % 90 edo altuagoa da. Badira, dena den, bi salbuespen: *frutéroa* ‘fruta saltzailea’, grabaketaren lehen bertsioan, eta *ardikin* ‘ardiarekin’, bigarren bertsioan. Bi item hauekin badira erantzun oker gehiago. Horren arrazoia asmatzea zaila da, kontuan hartzen badugu bikotearen beste hitzarekin ez daudela hainbeste errakuntza. Gerta daiteke hitzun batzuek ‘fruta saltzailea’ / ‘fruta ontzia’ bereizkuntza ez ezagutzea. Noski, azalpen honek ez du balio esplikatzeko zergatik ditugun 5 erantzun oker *ardikin* hitzarekin. Beharbada, kasu honetan arrazoiak munduaren eza-gutza eta espektatibekin du zerikusia: normalagoa da norbait “ardiekin” egotea, “ardiarekin” baino.

Hirugarren taulan, parte-hartzaile bakoitzaren erantzun zuzenen kopurua ematen dugu:

“Gazteak”	Erantzun zuzenak (8tik)	“Helduak”	Erantzun zuzenak (8tik)
GG1	8	HG1	4
GG2	8	HG2	8
GG3	7	HG3	6
GG4	8	HG4	7
GG5	8	HG5	8
GG6	8	HG6	8
GG7	8	HG7	4
GG8	8	HG8	7
GG9	8	HG9	8
GG10	8	HG10	8
GE1	8	HE1	8
GE2	8	HE2	8
GE3	7	HE3	5
GE4	8	HE4	8
GE5	7	HE5	7
GE6	8	HE6	7
GE7	8	HE7	7
GE8	8	HE8	8
GE9	8	HE9	8
GE10	8	HE10	6

3. taula

Parte-hartzaile bakoitzaren erantzun zuzenen kopurua. Guztira badira 8 erantzun.

GG = gaztea eta gizonezkoa, GE = gaztea eta emakumezkoa, HG = heldua eta gizonezkoa, HE = heldua eta emakumezkoa

Hirugarren taulako datuek erakusten dute parte-hartzaile gehienek oso errore guti egin zutela. Ikusten denez, orokorrean “gazteek” “helduek” baino hobeki aukeratu zuten erantzun zuzena. Gazte guztiek edo erantzun zuzena aukeratu zuten beti edo, gehienez, akats bat egin zuten. “Helduen” artean, aldiz, badira erantzun oker gehiago

aukeratu zutenak. Dena den, helduen taldeko gehienek gazteek bezain ongi erantzun zuten. Emaitzak alderantzizkoak izan balira, hau da, gazteek huts gehiago egin bali-tuzte, pentsa genezakeen bereizkuntza galtzen ari dela belaunaldi gaztean, beste leku askotan gertatzen ari den bezala. Baina gazte guztiak hain ongi erantzun dutenez gero, argi dago azentuzko bereizkuntzek bizirik dirautela Goizuetan. Bestetik, norma-la da gazteak zaharragoak baino trebeagoak izatea mota honetako ariketetan. Be-raz, ondorioztatzen dugu parte-hartzaile “heldu” batzuen erantzun zuzenen kopuru ttikia *performance error* bezala esplikatu behar dela. Ezin pentsatu dugu “heldu” ba-tzuek ez dutela azentuzko bereizkuntza egiten, baina “gazte” guztiak, bai. Beste hipote-si bat izan daiteke zaharrek beste era batean egiten dutela bereizkuntza. Modu guz-tiz inpresionista batean jartzeko, askotan ematen du zaharrek gazteek baino gehiago “kantatzen” dutela; hau da, tonu gorakada eta beherakada handiagoak egiten dituz-tela. Hau horrela bada, beharbada estimulu batzuk anbiguoegiak ziren adin-talde ho-netako parte-hartzaile batzuentzat.

Ikus ditzagun orain azken bi pareen emaitzak. Hauek laugarren taulan ematen di-tugu. Sg + pl erantzunen gehiketa partehartzaileen kopurua baino handiagoa da ba-zuk bi aukerak markatu zituztelako.

Estimulua	Erantzuna = sg	Erantzuna = pl
<i>fòkari-1</i>	11	9
<i>fòkari-2</i>	11	10
<i>mònnori-1</i>	14	8
<i>mònnori-2</i>	18	2

4. taula

fòkari eta *mònnori* estimuluei emandako erantzunak

Bi kasu hauetan, gure hiztunak singularra eta plurala ez ditu bereizten eta behe-ranzko azentuarekin ahoskatu zituen bi bertsioetan. Ikusten denez, *fòkari* hitzaren kasuan, singular eta pluraleko erantzunen kopuruak antzekoak dira. Esperimentua egin baino lehen pentsatzen genuen beharbada hiztun “helduek” plural bezala inter-pretatuko zutela hitz honen behe-ranzko azentua, baina hau ez da aurkitu duguna. Erantzunak oso antzekoak dira bi adin-taldeetan:

Estimuluak	gazteak		helduak	
	Erantz =sg	Erantz = pl	Erantz = sg	Erantz = pl
<i>fòkari-1</i>	7	3	5	5
<i>fòkari-2</i>	5	6	6	4

5. taula

fòkari estimuluei emandako erantzunak, adin-taldeka

Beraz, ondorio bezala ateratzen dugu hitz honekin singularra eta plurala ez direla bereizten Goizuetan. Ez normalean behintzat.

Mònorì hitzarekin aurkitzen duguna harrigarriagoa da, gure ustez. 4. taulan ikusten denez, parte-hartzaileek joera garbi bat erakutsi zuten singular bezala interpretatzeko, bereziki *mònorì-2* estimuluaren kasuan. Azalpena izan daiteke galdera singularrean zegoela (“nori eman dio?”). Azentuera anbigua bada, galderak emandako testuingurua erabil daiteke singular bezala intepretatzeko. Noski, hau *fòkari* hitzari ere aplikatzen zaio eta, esan bezala, hitz honekin erantzunak askoz orekatuagoak izan ziren. Arrazoa izan daiteke hiztun batzuek *fòkari* esaten dutela singularrean. Badi-rudi posibilitate hau irekita utzi behar dugula.

4. Ondorioak

Gure esperimentuaren emaitzek erakutsi digute doinu-azentuzko bereizkuntzak, bai singularraren eta pluralaren artekoa eta baita hitz desberdinen artekoak ere, orokorrak direla Goizuetako euskaran. Behintzat oharmen mailan, hiztun guztiek, edo gehien-gehienek, tonu aldaketak nabaritzen dituzte hitzak desberdintzeko. Ez dirudi Goizuetako ezaugarri hau galtzeko arriskuan dagoenik, oraingoz. Gure oharmen frogan gazteek oso errore guti egin zituzten azentu bereizkuntzekin.

Euskaran desfonologizatze prozesu bortitz bat gertatzen ari da. Erdaraz egiten ez diren bereizkuntza guztiak galbidean daude leku askotan. Gernikan, adibidez, zaharrek *tt*, *tx* eta *tz* bereizten dituzten bitartean (*eitten*, *txakurre*, *atzo*), gazteek fonema bakar bat dute, *tz* (nesken artean *tz* da nagusitu dena: *eitzen*, *tzakurre*, *atzo*); zaharrek *s*, *x* eta *dx* frikariak bereizten dituzte (*oso*, *gixon*, *mendidxe*), baina gazteek bakarrik *s* erabiltzen dute (*oso*, *gison*, *mendise*). Bestaldetik, hitz hasierako *dx*-afrikatua, *y*-bihurtzen da gazteen ahotan (*dxast* > *yast*). Modu honetan, Gernikako zaharren *txoridxe*, gazteentzat *tzorise* da (ikus Gaminde, agertzeko). Aldaketa hauetan guztietan ondorioz, Gernikako belaunaldi berrien euskarak ez dauka gaztelaniak ez duen fonemarik (*tx* > *tz* bilakaerarako, kontuan har Bizkaiko gaztelanian ere bilakaera berbera dugula belaunaldi gazteen hizkeran, emakumezko hiztunengan behintzat).

Desfonologizatze egoera honetan, doinuazko eta azentuzko bereizkuntzak bereziki ahulak dira eta nabarmen galdu dira azken urte hauetan (ikus Zuazo 2008: 208-210). Euskal fonologia guztiz desagertu —edo gaztelania edo frantsesarekin bateratu— baino lehen, merezi du oraindik ere berezko eta berezi duena jasotzea eta ikertzea. Lan honetan beste pauso bat eman nahi izan dugu Goizuetako doinu-azentuen ikerketan, genekiena osatuz. Egin dugun oharmen frogaren ondorioz, badakigu Goizuetako azentuera bereziak oraindik bere funtzio fonologiko bereizgarria betetzen duela. Hurrengo urratsak izan behar du doinu-azentuzko bereizkuntzen azterketa erabileran, hizkera librean. Zein neurritan mantentzen dira bereizkuntza hauek solasaldi naturalean? Nola aldatzen da hitzen doinu lexikala intonazio desberdinekin (galderetan, aginduetan, galdegaiaren aurrean eta ostean, etab.)? Espero dugu horretaz zerbait esan ahal izatea hurrengo lan batean.

Bestaldetik, lehen esan bezala, badugu susmoa Goizuetako doinu-azentua gazteen artean mantendu arren, ez ote den lautzen edo apaltzen ari. Hau ikusteko zaharren eta gazteen ahoskera konparatu behar da.

Izan bedi lantxo hau Beñat Oihartzabalekin dugun zor intelektualaren erakusgarri apala. Artikuluxka honen gaia dela-eta, lehen egileak gogoan du, doktordutza lortu berri zuelarik, Beñaten interes bizia MITen eman zuen euskal azentuaren gaineko hitzaldi baten ondoren. Bigarren egileak Baionan izan zuen Beñat ezagutzeko aukera, Erasmus ikasle bezala Euskal Filologiako azken urtea egiten ari zenean. Berarekin hizketan ari zen batean, ikerketan aritzera animatu zuen, eta artikuluak idazten hasteko esan zion. Beharbada, haren hitzen ondorio ere bada artikulu hau.

Bibliografia

- Fraile, I. & A. Fraile, 1996, *Oiartzungo hizkera*. Oiartzun: Oiartzungo Udala.
- Gaminde, I. (agertzeko), *Bizkaiko gazteen prosodiaz: Euskaraz eta gaztelaniaz*. Bilbo: Mendebalde Kultura Alkartea.
- Hualde, J. I. & O. Lujanbio, 2008, «Goizuetako azentuera». In X. Artiagoitia & J. A. Larkarra (arg.), *Gramatika jaietan Patxi Goenagaren omenez*, 377-394. *ASJU*-ren Gehigarriak, 51. Bilbo: UPV/EHU.
- & F. Torreira, 2008, «Lexical tone and stress in Goizueta Basque», *Journal of the International Phonetic Association* 38, 1-24.
- Irurtzun, A., 2003, «Stress on accent: Erreterria Basque revisited», *Proceedings of ICPhS 15*, Barcelona, 2075-2078. Causal Productions.
- Jacobsen, W., 1972, «Nominative-ergative synchretism in Basque», *ASJU* 6, 67-109.
- Zuazo, K., 2008, *Euskalkiak: Euskararen dialektoak*. Donostia: Elkar.
- Zubiri, J. J., 2000, «Arano eta Goizuetako hizkera». In K. Zuazo (arg.), *Dialektologia gaiak*, 85-120. Gasteiz: Arabako Foru Aldundia.

ERANSKINA

